„UKRAIŃSKYJ HOŁOS“ Przemyśl. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

Ч. 37. (613) Неділя, дня 18. Жовтня 1931. Рік XIII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

.PRZEMYSL
Всч.о.Прелат А.Зубрицький
Гр.-Катол.Капітула
... в позивні в Перемишлі, замовляючий анонс вже тимсамим без застороги годиться на це.

Передплата вкраю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол., чветьрічно. — Для Чехії на рік 72 к. ч., 1/2 — 40 к. ч. 1/4 — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, 1/2 — 35ф., 1/4 — 20 ф., Для Німеччини — 10 мар. річно, 1/2 — 6 мк. 1/4 — 3.50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, 1/2 — 50 б. ф. 1/4 — 30 б. ф. Для Америки 2 1/2 ам. долярів річно. ☞ Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймає.

Націоналізм і партійність.

Націоналізм і партійність, — два поняття, що ніби себе взаїмно виключають, бо націоналізм має за підставу й мету своєї діяльности цілу націю, а партія — як показує саме се слово (від латинського pars, partis, частина), лише якусь її частину, певну ґрупу людей, звязаних спільними, головне економічними та суспільними інтересами. Проте, в ліберально-демократичних режімах досі уважалося, що кожний член партії, змагаючись за свої партійні ідеали, змагається зрештою за добро цілої нації, бо в чесній боротьбі протилежних інтересів зрештою ніби перемогає здорова середня лінія, яка й має бути лінією інтересів цілої нації.

Та соціольоґічні студії останніх часів цілковито відкинули сю теорію. Сувора дійсність виказала, що в своїй еґоїстичній політичній засліплености ріжні партії фактично переводять свою партійну боротьбу на цілковиту шкоду цілої нації. А досвід московського большевизму виказав нам також, як одна партія може в інтересах своїх абстрактних інтернаціональних ідеалів знівечити цілу свою націю, звівши її живий гармонійний, хоч ще і не зовсім розвинений орґанізм до ролі одної величезної машини на службі у кількох пасожитів.

Тому в противагу небезпечній партійності, що і нам далася в знаки особливо в часи національної революції, все частіше лунає клич понадпартійности, — клич, що був повторений між іншим і на процесі *„Спілки Визволення України“*: **„Держава понад кляси, нація понад партії“**. Звичайно, до таких кличів причеплюють, як се було і в вишеназваному процесі, назву кличів „фашистівських“. Ми би сказали — націоналістичних. Бо ся назва є ширша й зрозуміліша. І фашизм (маю на увазі лише італійський фашизм) є лише одною з форм світового націоналізму. Лунають такі кличі і в нас. І викликають ріжне відношення. Маса — відноситься до них симпатично-співчуваюче, партійники — злобно-критично. „Понадпартійні“ непартійники, кажуть вони, гуртуючись до купи, тим самим творять вже „партію“. І так само, як большевики, покликаються вони на фашистів, що в Італії досі офіційно згуртовані в — „партію“.

Забувають лише, що італійські фашисти і в сьому разі зберегли, що правда, старе слово „партія“ та налили його новим змістом. Витворили вони ґрупу людей, але не для того, щоби боронити інтереси людей, зібраних в тій ґрупі проти інтересів людей, зібраних в інших ґрупах, (що і є саме принціпом партійности), але для того, щоби боронити всіх людей даної нації проти інтересів всіх тих, що стоять проти неї. І тим часом, як інші партії ставлять центр ваги на посилення своїх позицій *в нації*, націоналістичні партії змагають головно до посилення позицій свого народу між націями. І тому, як для справжнього партійника всякий інакше думаючий в нутрі своєї партії є „ворогом“, для справжнього націоналіста, він є лише — „противником“, бо ворог є — на зовні.

„Коли йде про існування Прусії, казав Бісмарк в 1874 р. — то *я піду на союз і з революцією, і скрізь, де знайду допомогу*“. Так думає кожний справжній націоналіст.

— „Хай буде Україна така, якої вимагає моя партійна програма, або — ніякої“ — так говорить справжній партійник.

Партійник відгороджується від цілої нації і від ріжних окремих її ґруп і в своїй боротьбі проти них намагається підкреслювати найменші дрібниці в ідеольоґії і тактиці або й штучно витворювати їх; — *націоналіст* намагається нищити ті штучні перегородки, намагається схопити дух і бажання нації в цілому. Ось як пише про се місячник „Критика Фашиста“ в статті „Партія і Мусолінівська тактика“, передрукованій також в „Лаворо фашіста“ з дня 15 серпня с. р.: „Треба прийти в народ, себто здобути на тривало душу Нації в усіх її розгалуженнях, щоби змінити її характер, щоби налити її енерґією великої моральної сили, щоби зробити з народу, який вже раз був великим в історії, Націю, яка моглаби знову бути великою в будучности. Але для цього треба витворити атмосферу інтимної взаїмности межи Партією і Народом, і переконати народ, що фашизм *не є кастою, яка дивиться вороже на всіх тих, що не входять в його лави, але міліцією, котра поспішає з допомогою і порадою до кожного, хто чесно працює*. Фашистська Партія має виявлятися, як меншина, але як меншина, що є виразником національної *цілости* і що в ній нація може з задоволенням себе подивляти. До сього можна дійти, встановлюючи постійний контакт з народніми масами в частих зборах по майданах, і то не лише по містах, але і в найменших сільських осередках“. — „Коли говорить Мусоліні, він ніколи не звертається до вузького кола своїх слухачів, але до цілої Нації, і тому після девяти років такої політичної педаґоґіки в італійській свідомості вкорінилися вже деякі елементарні безперечні правди, що служать підставою всякого будучого спільного поступу“.

Націоналіст.

ХАРАКТЕРНИК.

Націоналізм і соціялізм.

Прочитавши в 35. ч. „Українського Голосу“ статтю „Кінець одної системи“ я з одного боку був дуже вдоволений, що на сторінках націоналістичної преси порушено таке важне соціяльно-економічне питання, а з другого боку прийшов до переконання, що в статті на деяких моментах поставлений за сильний наголос, а деякі зясовані надто загально. Се спонукало мене викласти ряд своїх міркувань в формі ґазетної статті, бо я хотівби, щоб її могли прочитати всі ті читачі, що читають „Укр. Голос“.

Дві третини названої статті витратив автор на ствердження кризи капіталістичної системи; я проти сього в принціпі нічого не маю; думаю, що націоналізм, який в економічних справах керується інтересами нації та останніми здобутками науки, не має нічого спільного з капіталізмом як певною системою. Однак маю враження, що автор статті піддався, може й несвідомо, суґестії соціялістичної преси й споріднених з нею орґанів, а може й впливом гітлерівської пропаґанди. Тому цілком безпідставно, згущуючи барви твердить, що після війни „Діймаючий жах пройняв міжнародню буржуазію“, (той жах був таким діймаючим лише в очах соціялістів і комуністів), нараховує лише три „заповіді банкроцтва“ капіталізму, тоді коли можна говорити лише про *кризи*, яких було не три, а значно більше і часто вони були навіть сполучені не лише з безробіттям, але просто з жахливим поширенням голоду, який обхоплював переважно робітничі верстви. В роках 1790—1810 жахливе зниження *реальної* заробітної платні впало нижче свого мінімуму; в Анґлії й Німеччині заробітна платня лише в 40. р. XIX. віку вернула до того рівня, в якому стояла в першій половині XVIII. віку! Від 70 років XIX. стол. Анґлію кризи навіщали періодично, приблизно що 10 років і більшість із них поширившися набирала світового характеру. Сучасна криза завдяки пресі й тому, що ми *особисто* її переживаємо, здається нам значно страшніщою, чим вона є, хоча безсумніву вона сильніша за попередніх. Дальше автор допускається гіперболізму, який нагадує в деяких уступах „Вісти“ („Більше як 20 міліонів людей у високо цивілізов. американ. світі стоїть на вулиці без хліба й вимагає — не ласки, а тільки одного: праці!“) та робить за поспішний висновок, що „капіталізм *уже* кінчається“.. Він засуджений на „загибіль“ і на замін прийде „якась велика економічна *спільнота*, яка що правда не буде комунізмом, але яку не означуючи докладніше зве автор „так званим національним соціялізмом“.

Думаю, що ця остання назва не є надто вдалою, бо я бачив багатьох невиробних членів студенських орґанізацій, котрі вважали, що можна бути *одночасно* і соціялістом і націоналістом; серед подібних читачів се речення може викликати баламутство.

Таким чином розуміючи, що *незалежно* від даної кризи капіталізм, як і всяка форма економічних стосунків мусить рано чи пізно пережитися й на зміну їй має прийти якась *нова форма* і знаючи, що *ніяких наукових даних немає*, аби вважати, що ті стосунки приймуть *соціялістичну* форму, а не якусь іншу, спробуємо розглянути характерні прикмети соціялізму, як ідеольоґії людей, що *вірять* в наступлення соціялістичної доби. У чисто економічній сфері характерною ознакою майбутнього соціялістичного устрою має бути: 1) скасовання приватної власности на засоби продукції, 2) державна або громадська орґанізація продукції, розділу й споживання.

Звичайно, що більшість соціялістів хочуть в той чи інший спосіб „приспішити“ наступлення такого ладу й з сею метою ор-

ґанізують тих, що *не є власниками* засобів виробництва в партії. Сі партії є *територіяльно-державні (не національні)* і мають інтернаціональний характер (що не перешкаджає в кожному такому інтернаціоналі якійсь нації грати першу скрипку). Таким чином соціялісти, так би мовити, намагаються поділити *весь світ поземо* на два *ворожі* табори, тоді як націоналізм ділить його на багато ворожих чи невтральних ґруп, але *доземо*. Як ми знаємо, *нація є спільнотою*; (Старосольський: Теорія нації) і як така „потрібує *цілу* людину" виключно для себе. Належати *одночасно до двох спільнот не можна* (але можна до багатьох спілок!). Тому, як признається Старосольський, „Борючийся соціялізм мусить стреміти до обєднання своїх борців у спільноту. А тому, що кожна спільнота є з природи своєї ексклюзивною, то *кожна конкуруюча зі соціялістичною спільнота* ставала для *соціялізму не бажаною*" (ст. 52). Дальшим висновком з того, як цілком слушно каже тойже автор, були спочатку спроби знехтувати національний момент, а коли показалося це неможливим, *то зневтралізувати його* звівши до питання мови як засобу порозуміння (українізація) і тільки! Природно, що націоналізм, який має своєю метою *скріпити* почуття *національної спільноти*, вже тим самим *виключає* всяку приналежність *до інтернаціональних спільнот*. Коли хто думає, що можна погодити сі дві спільноти, то лише тому, що не завдає труду відповісти собі, щоб він робив, напр. якби його нарід мав свою національну державу й між нею прийшлоб до боротьби напр. з державою пролетарською! Перед ним сталаб дилема: або з пролетаріятом проти власної нації (тодіб він *став* соціялістом), або з власною нацією проти чужого пролетаріяту (тодіб він став націоналістом).

Тепер ще скажу на закінчення кілька слів про розвязання соціяльного питання *згідно з ідеєю націоналізму*. Економічне життя висунуло в своєму природному розвиткові два принципи орґанізації: кооперативний і акційний. Як один так і другий *не касуючи* приватної власности вказують на тенденцію поширення *кола власників*. Отже націоналізм, виходячи лише з інтересів нації *як цілости* мігби сконфіскувати всі великі підприємства (як чужинецькі), а потім творити власну велику промисловість спираючися на двох попереду згадуваних принципах: кооперативному і зреформованому акційному. Держава моглаб змусити, щоб протягом мінімально-необхідного часу в кожному підприємстві половина акцій перейшла в руки робітників підприємства. Поширення акційних і кооперативних товариств моглоб привести людство до нової економічної системи, але *тим шляхом, який* намічає само життя. Про розвязку земельного питання (найважнішого для нас) не говоритиму, бо про се писав докладніше в статті „Земельна справа і націоналізм" (Л. Н. В).

Таким чином мусимо бути обережними зі словом соціялізм, бо ми не є в тому становищі, в якому є Німеччина (державна нація, без кольоній, після поразки, з 5,000.000 безробітних) і не потрібуємо прикриватися як Гітлерівці словом, що не має нічого спільного з нашою ідеольоґією, а вживання котрого може перешкажати позитивній розвязці питання порушеного Д-р. Донцовим в його статті „Проблема поколінь".

З життя Волині.

Панове грубші й тонші уенерівці при Каїновій роботі. — ВУО з „волі народа" приступає до „радісної творчости". — Пан Пилипчук на „безтерміновій відпустці". — „Рідна Хата" в Луцьку тонко пряде. — Нові „Рідні Хати" в Володимирі і Горохові. — Голова „Просвіти" в Луцьку компромітує Товариство.

Як нашим читачам уже відомо, в Луцьку мусить бути „все не по людськи". Причиною цього — специфічні умови хваленої волинської дійсности, а сказавши отверто, головний корінь зла полягає в тому, що чимало національних шкідників українського походження з придніпрянської політичної еміґрації користаючись протекцією й опікою воєводи й взагалі адміністраційної влади, тут осіли й маючи здебільшого тепленькі посади, є виконавцями наказів і бажань своїх хлібодавців. Ці людці, що вже війшли в найчорніші сторінки історії під загальним терміном „сучасна зрада", у своїй шкідливій діяльности направленій на розбиття єдности свого народу, давно вже втратили всякий сором. Вони лізуть скрізь, де їх просять чи не просять, аби лише це було вигідне нашим національним противникам. Нема такого тижня, щоби вони не викинули якоїсь штучки, щоби лише ще раз мати нагоду засвідчити свою „архипожондність" та дати можливість це використати проти українського незалежного табору. „Дзялаче" з цього табору підчас своєї роботи ширять стільки баламуцтва й воюють такою безличною й неперебірчивою брехнею супроти всього, що чесне й незалежне, що час-од-часу про цю ворожу роботу інформуємо.

На цьому місці треба з приємністю ствердити, що більшість громадянства північно-західних земель в цій „патріотичній" роботі табору зради дуже добре визнається і знає їй ціну.

„Штаб" цеї ґвардії ґенералів без війська міститься при редакції т. зв. „Укр. Ниви". Властиво головний і справжній штаб міститься деінде, трохи далі в гору біля Собору. Звідти йдуть пружини розбивацтва цих панів на всіх ділянках нашого життя.

Хоч минуло вже три місяці від часу створення В. У. О. як ще одного експерименту певних чинників на здобуття прихильности українського села, хоч стільки крику підіймає у своїй „Ниві" його голова, але щось не видно жадної роботи цеї партії на місцях. Вся причина в тому, що без гроша ширення жадної хрунівської отруї є немислиме, а загальна кріза відбилась і на всяких диспозиційних фондах. Тому „чесній" компанії не лишається нічого, як писати крикливі розмови з самим собою, статті, заклики і фейлетони. В цій писанині що не слово то демаґоґія або брехня. Одним з „шедеврів" цеї писанини П. Певного може послужити розмова його з самим собою як головою ВУО, поміщена в ч. 26 „Ниви".

Як довідуємось з тоїж „Ниви" (ч. 28) відбулося 18. IX. перше засідання Головної Управи ВУО. На засіданні були присутні такі „стовпи вспулжиця": — розуміється п. голова Певний, пос. Тележинський, сенатори — І. Гловацький та М. Маслов, посли — Є. Богуславський, В. Серафимович і С. Скрипник і члени Управи: інж. С. Тимошенко, І. Семенюк, інж. В. Галушка, Гр. Демидович, Л. Михайлів, інж. Ю. Константинів, В. Ігнатович, Ів. Крамаренко, Б. Поторжинський, М. Книш і В. Арцабка. — На заступників голови ВУО обрано: інж. С. Тимошенка і Л. Михайлова (обидва — грубі риби з часів УНР).

Хоч дуже шкода нам дорогого місця в часописі для справ більш гідних уваги, але на цей раз винятково не можемо поминути гумористики п. Певного в передовій статті в ч. 28 „Ниви" під наг. „Перші кроки ВУО".

„Як у всьому Волинське Укр. Обєднання додержує стисло демократичних форм (а доказом цього є реґулямін, ухвалений так зв. орґанізаційним зїздом ВУО, на підставі якого голова ВУО є вічним,

---

ВОЛОДИМИР КОВАЛЬЧУК.

АНУМ.

Малярська виставка **„Асоціяції Незалежних Українських Мистців"** — *у Львові, вересень — жовтень 1931.*

Асоціяція Незалежних Українських Мистців, з участю запрошених французьких, італійських і бельґійських мистців та Париської Укр. Ґрупи, влаштували першу спільну виставку своїх творів у „Національному Музею" у Львові, в місяцях вересень — жовтень б. р. Сама виставка, перша того рода на Західних Землях, є великим культурно-громадським ділом. Зважити бо на важкі перешкоди матеріяльного характеру, велику віддаль нашого города від мистецьких середовищ Европи, а при тому необзнайомлення зах.-европейського загалу з нашими мистецькими надбаннями — виставка набирає вартости просто історичної.

Справа цеї спільної виставки говорить сама про себе дуже богато. Це, що Европою визнані малярі станули поруч Українців, своїх товаришів по званню, свідчить про неабияку вартість наших малярів. Бо й справді. Треба мати або велику сміливість і гроші, або великий талан, щоби малярам такої молодої нації, як наша, станути в ряди з малярами націй старих, з великою мистецькою традицією та особистою культурою. А проте українські малярі не тільки, що успішно суперничать на виставці АНУМ-а з чужинцями, але — будьмо щирі! — під мистецьким оглядом стоять деякі на рівні з чужинцями, а деякі таки перевисшають їх своєю творчою силою, своєю працею та молодістю. Міжнародні мистецькі виміни цього рода є з культурного боку побажані для нас до такого степеня, що годилосяби зорґанізувати цілий технічний апарат для влаштовування таких імпрез частіше. Це з одного боку виховувалоби нашу суспільність, зблизило її до Европи; а з другого боку культурне єднання малоби свій великий вплив на всякі українські справи, які малиби місце на европейському форум. Позатим при зіставленню матеріялу, який можна булоби порівнувати, ми одержалиби велику кількість нових мистецьких цінностей.

Наше національне обличчя сталоби для нас самих та чужинців чіткіше. Ми моглиби поглибити наш етнічний характер, шукаючи себе в мистецькім висказі, найти в ньому це, на що досі ми не звертали уваги, або не вміли добути з незнання. Позатим наші мистці малиби змогу виховувати себе, наспівати за Европою, давати Европі свої цінности, яких вона так потребує, та брати від неї це, чого не достає нам.

Перша виставка АНУМ-а обєднує малярів двох ґруп українських малярів, малярів французьких, італійських та бельґійських; позатим виставлено твори: *Ґромера, Дерена, Дюфія, Задкіна, Фуджіти, Шаґаля, Пікассо та Моділіяні*, зі збірки маляра М. Глущенка в Парижі. Малярів Моділіяні та Пікассо, які славою своїх творів відомі по всіх культурних землях, оглядала у Львові українська, польська та жидівська публика вперше на цій виставці. Приємно, коли з наших рук беруть такого *Моділіяні* чи *Пікассо* наші сусіди, які так радо чваняться своєю „культурною вишістю".

Малярі, заступлені на виставці, належать до одного мистецького покоління. Тимбільше важне для нас порівнання одних творів з другими. Приглянмося творам малярів українських та зах.-европейських. Які вони є як вислів пластичних можливостей, як вони розвязують малярські проблеми в сучасній добі? Коротко, як представляються досягнення українських малярів у порівнанню з досягненнями цих зах.-европейських малярів, які у виставці причетні.

На перший погляд вражає нас ріжниця двох світосприймань. У цих европейських малярів виступає ярко їх стара, мистецька культура, їх самопевність і віра у свою рацію. Без вглиблення в справу виглядалоби, що такі прикмети повинні виявити якісь великі мистецькі індивідуальности, — а тимчасом... поза солідними, вартісними під мистецьким оглядом творами, не вичувається малярів великої сили творчого духа, немає ґіґантичного розмаху, немає поривів, що порушилиби світ. Спекуляція, інтеллект, конструкція — це основні двигуни творчости. Психічний процес творення не стихійний, не вульканічний, який являється твором, що заливає глядача своїм пластичним оформленням, заражує своїм темпераментом, бушує, розбуджує, заспокоює бодай на якийсь час тугу за красою. Етнічний характер мало індивідуальний, розливний. Проблеми форми, ритму, композиції, руху, світла, простору не повязані зі змістом. Так немовби зміст був справою у мистецтві цілком неважною, зайвою. Це нерозумне переочення справи змісту чи не є випливом цього, що Европа не має жерел, звідки черпалаби свою тематику. Й тому відкидає справу змісту як неформальну проблему мистецтва. Шукання внутрішнього змісту самої форми, яка має бути одним зі суттєвих питань, є раціональне до всякої міри, — але чого обезбіднювати малярський твір, та

бо вибирається раз на 5 літ і на вибір нового голови треба 8/10 голосів та й взагалі має диктаторські права — прим. О. Ш.) бож ВУО є голосом укр. народу на Волині".

„Відразу на першому засіданні Головна Управа ВУО вступила на діловий шлях і розпочала працю над розглядом реґулямінів (статутів) просвітянських Хат і хорів ВУО".

...„Охороняючи культурно-освітні установи українського народу від буржуазної демаґоґії та опортунізму яничарів, до Просвіт. Хат та хорів ВУО. буде прийматись лише тих громадян, що є членами ВУО".

...„Розуміється Просвітянські Хати засновується не для поборювання Просвіт (яка ласка!), а лише для провадження культурно-освітної праці там, де немає Просвіт. Але Головна Управа не буде перешкоджувати орґанізації Просвітянських Хат там, де Просвіти не виконують свого завдання і не дають нічого своїм членам". (Инакше кажучи — не вмер Данило, то болячка задавила, а ласкаву оцінку, чи Просвіти щось роблять, так, як ВУО подобається, буде тепер робити п. Петя — прим. О. Ш.)

...„Так покликане волею працюючих мас конструується обєднання — всіх творчих сил українського народу на Волині — ВУО, що буде репрезентантом політичної волі всього українського народу на Волині..." (А може лише того народу, що працює в редакції „Ниви" або годується з того самого жолоба? — прим. О. Ш.)

Чи не веселий той пан Певний? З цього крикливого галасування, подібного до захвалювання перекупкою свого найгіршої якости товару, можна зробити цілком ясний висновок, що „інтереси" панів з угодовського табору просперують гірше ніж зле, а особи, що цій розбивацькій „акції" патронують, як зачувати, що далі висловлюються все частіше за тим, щоби — всі ці платні імпрези, як „нерентовні" в порівнанні з вислідами праці — зліквідувати, відмовивши їм всякої підтримки. Справа лише часу, а поки що п воєвода Юз—й використовуючи цих „певняків" робить експерименти наказуючи всім, кому має „з уженду" можливість наказувати — вступати в члени цього ВУО та брати активну участь в його діяльности.

Останній час пп. певним не везе „як з Петрового дня". Недавно „вибито із строя" відому „грубу рибу" в цьому таборі — головача майже всіх угодовських імпрез у Луцьку інж. Пилипчука, якого за недозволені службові маніпуляції завішено в урядованні і виточено проти нього слідство, як дисциплінарне, так прокураторське. Висліди цього слідства мають бути оголошені в цих днях. А поки що п. Пилипчук, якого „пшияцельом і опікуном" донедавна був знаний польський достойник, — на правах безробітного, чи властиво „на безтерміновій відпустці", міряє хідники в Луцьку. Головство у всіх хрунівських орґанізаціях він склав, чи йому наказали скласти.

„Рідна Хата" в Луцьку, яку „певняки" називають клюбом, з браку фреквенції — дихає на ладан. Колиб не Поляки і ін. відвідувачі з чужинців, а головне постійні субвенції з відомих джерел, то цеї „хати" давно вже не булоб. До останнього місяця при „хаті" був буфет, який арендували Поляки. В звязку з цим „Р. Хата" була звичайним шинком, де люди всяких катеґорій піячили і грали в карти, що кінчалось для багатьох досить сумно. Програвши або пропивши тут останній гріш деякі люди кінчали вязницею (як напр. був. фельшер Ворченко, якого за дефравдацію шпитальних грошей, які він програв у цій „хаті" в карти, засуджено на 4 роки вязн.). Знаємо таких випадків багато. Не знати, чи може таких наслідків „культурних" розваг було забагато самій Управі „Хати", чи з браку відповідного числа відвідувачів буфет збанкротував, а в звязку з цим припинились на деякий час „культурні розваги".

Але п. Певний очевидно не задовольняється таким „успіхом" праці „Р. Хати" в Луцьку, бо як довідуємось, за його спонукою закладають такіж „хати" в Володимирі і Горохові. Не сумніваємось, що успіхи там будуть такіж як і в Луцьку. Зрештою — нам це байдужісінько.

Голова луцької „Просвіти" п. Петриківський вбив собі в голову, що як „пожондний обиватель", „з дзяда прадзяда" він повинен скрізь при кожній параді, з нагоди державних свят, в імени культ.-освітньої орґанізації, якою є Просвіта, скласти „повіншоване" чи „жиченя на ренце пана воєводи" і ось уже кілька літ з ряду цей добродій компромітує гідність Просвіти і надуживає терпеливости членів.

В останньому часі заанґажував голова Просвіту у політичній маніфестації, якою була панахида по Т. Голуфкові, даючи окремі клепсидри. Одначе цього йому було мало: 26. IX. з ініціятиви польських і хрунівських орґанізацій в Луцьку відбулась жалібна академія присвячена памяти Голуфка. Про цю академію розліплено було по місті оповіщення в польській мові, на яких поруч ріжних політичних польських установ і орґанізацій, як „Парлямент. Репрезентація" ББ з Волині, „Леґія Млодих", „Звьонзек Стшелецкі", а потім всіх „установ" пп. Певного і К-о, красувався підпис *„Луцька Повітова Просвіта"*.

Проїздом через Луцьк, дня 4. X. 1931.

Олег Шабля.

Кожний аматор фотоґрафії повинен читати „Спортові Вісти".

Православна Волинь.

Відкритий лист українського православного студенства до митрополита Дениса, опублікований у „Ділі" викликав досить відгуків в пресі, одначе, як воно не є дивно, — не в тій, яку це повинно найбільше цікавити і боліти, бо урядова преса прав. митрополії цей лист майже поминула мовчанкою і не дала жадної поважнішої статті, в якій би хтось спробував збити домагання студентів. Сам цей факт не є для нас новим. „Воскресное Чтеніе" завжди поминало мовчанкою всі виступи української преси, яка наприклад перед літніми феріями аж надто багато обговорювала православні справи. Дарма В. Ч. запевнює, що ніколи від дискусії не відмовлялось і що навіть завжди знаходило потрібні для себе арґументи (Ч. 30. стор. 406). Запевнення ці зісталися лише словами і тільки, бо скільки не цікавились православні Українці справами церкви, митрополія не шукала порозуміння з ними. Колиж В. Ч. і згадувало часом у свойому огляді преси про український церковний рух (Ч. 19. Церковь й политика"), то і тоді обмежувалося лиш обговоренням одного визначного питання. Навіть слова, звернуті безпосередньо на адресу Воскр. Чт., зістають без відповіді (Укр. Голос ч. 20 ц. р.). Пояснити таку вперту мовчанку трудно тому, що хто-хто, а офіціяльний часопис митрополії безумовно мусить цікавитись настроями, які панують у вірних, і обговорювати це на своїх сторінках. Виринає підозріння, що В. Ч. не хоче зачинати того довгого і для В. Ч. трудного ланцужка дискусії.

На тлі цієї мовчанки митрополії вийшов друком відкритий лист укр. прав. студенства до митроп. Дениса. Цей лист є безумовно речником всього того, що зібралося на душі православних Українців, а що зібрані болі виладувались у такий спосіб, вина тільки митрополії. Лист був лише конечним етапом тяглої боротьби за свої права і найкращим свідоцтвом для нього є те признання, з яким зустріло його волинське громадянство та частина українського духовенства.

Деякі московські часописи, бачучи в листі тільки ніж, звернутий вістрям проти Москалів накинулися на українських студентів не зупиняючись перед демаґоґічними бруковими лайками (напр. варшавське „Слово" в ч. 8) і тому відповідати на них нема потреби — вони самі про себе багато кажуть.

Українське православне студенство, яке безумовно й раніше цікавилось церковним рухом, своїм виступом заманіфестувало, що справи рідної Церкви йому не є чужі та що воно буде зорґанізовано намагатись усунути з правосл. Церкви шкідливі та руйнуючі впливи.

Око.

ставити його штучно на котурни; відсувати твір від усіх як цілости, а подавати тільки вибраним, які конець кінців самі бачать, що зміст є елементом, без якого ніяке мистецтво не встоїться.

У порівнанню з західними малярами европейської слави є українські малярі новим, молодим світом. Світовідчування (поза мінімальними виїмками) велике. Ізза недостачі мистецької традиції та свіжого ще сприймання сучасних европейських мистецьких цінностей, — дають вони себе, як чітко зарисовану індивідуальність, повні етнічного характеру, глибоко відчуваючі, та — не від речі сказати — засвоїли зовсім оріґінально деякі цінности европейських мистецьких надбань. Та ці надбання (от конструктивізм Андрієнка, Гординського, рух Бутовича) є у них перетоплені на їх власні цінности, злиті суцільно з українським духом. Сприймання життя глибоке, сильне, таке, яке може мати молодість. Попри велику працьовитість чути в них стихійну силу творення. Вичувається, що ті твори, попри свій поважний мистецький характер, скривають у собі динамізм молодих шукачів, які мають що сказати в мистецтві.

Творчість без порівнання самостійніша від їх західно-европейських товаришів. Мають силу висказати себе, суть твореного предмету (Мороз) та при тому найти й духа своєї доби й звязати себе з цінностями українського народнього мистецтва.

Як цілість є виставка українських експонатів тягою до досконалення всіх елементів плястичного висказу твору.

Ще одно цікаве. На виставці є декілька творів маляра О. Новаківського. Стоять самі, одинокі своїм титанічним розмахом, дикою стихійною силою, як горіючі вулькани. Є в них усе, за чим шукає мистецтво, є в них велике життя. Стоять на самоті. Бо немає ні одного маляра, який мігби дати зі себе стільки, вичарувати такі просто цілі світи краси, як він, О. Новаковський.

Цей великанський маляр не має суперника. Ні між своїми, ні між чужими. Тісно йому тут, у нашому городі. От, колиб його образи кинути на широкий захід, залити цілий мистецький світ Европи його творами — ще бувби обмін мистецькими цінностями, який поставивби українське ймення високо. Таким ділом можна булоби добути незвичайно богато.

Над цею справою слід серйозно подумати й як не як її довершити.

— — — — — — — — — — —

Ще декілька завваг формального характеру. А. Н. У. М. — це Асоціяція Незалежних Українських Мистців. Невжеж АНУМ обєднує нетільки самих малярів чи плястиків, а й поетів, співаків, музиків і т. д.?

Оскільки мені відомо, так не є. АНУМ обєднує самих малярів, чи візьмім ширше плястиків. Отже хіба „Асоціяція Незалежних Українських Малярів" або ширше Плястиків. Чейже й література є якесь мистецтво і музика й театр.

Не можу ніяк не згадати, що сама виставка під оглядом розложення експонатів є майже без закидів, хоча як мало місця має Національний Музей; програмка, зладжена Гординським з приводу виставки, стоїть на небаченій у нас висоті.

Львів, у жовтні 1931.

Ширіть „Український Голос"!

З життя краю.

СТРИЙЩИНА.

Політична фізіономія. — Брак орґанізації.

Колиб прийшлося точно змалювати політичну фізіономію Стрия й Стрийщини, то це ледви чи вдалобся. А це тому, що тут узагалі немає політичних орґанізацій. Бо до таких не можна зачислити Унда, яке проявляє сяку-таку діяльність тільки одиноко в часі виборів. По виборах же й слід по якій небудь партійній роботі заникає. Не відбуваються ні зїзди, ні партійні наради, ні жадні політичні засідання. Членів Ундо не має ніяких. Навіть, бувало, що (номінальні) голови й секретарі повітового ундівського комітету не були членами партії. Те саме по селах. Село з пожертвованням ішло до виборів і з нетерплячкою ждало на вибраного посла і на його працю для добра повіту. Ждало.... бо тепер вже навіть і не жде. Побачило, що надармо. Давніше, бувало, то п. посол приїдуть раз у рік між народ правовірний сказати пару теплих слів, тепер-же і це не буває.

Радикалів Стрийщина зовсім не має. Те саме зі соціял-демократами, яких можна почислити на пальцях, мимо того, що робітників-Українців доволі богато. Та вони наповнюють ряди П.П.С-у. Теж дуже мало в повіті сельробів. В декількох селах є ґрупки мальконтентів, які одначе покищо не мають жадної сили, ні впливів на маси. То всеж таки кожний, навіть найменший обяв суспільно-національної недуги є небезпечний, тож нашому національно-свідомому громадянству треба пильно стежити за рухами тієї горстки большевицьких наймитів і невтралізувати їхній вплив, якщо такий денебудь і в чімнебудь осягнуть.

Хоча (а може якраз через те, що) політичної діференціяції в Стрийщині немає, то рівень національної свідомости селянства є високий. В цьому велика заслуга ще передвоєнних діячів, як Др. Олесницький, о. Ніжанковський і ин. Тепер таких провідників Стрийщина не має і це є вельми загрозливе, бо-ж усе потрібно тісної звязи села з містом і все треба селові щораз то нової заохоти та вказівок до праці. Старі „батьки народу“ повмірали або позавмірали, а нові, молодші громадяне уважають себе *некомпетентними зайняти їхні місця.* А з тим вже раз треба скінчити, бо й найвища вже пора взятися до орґанізування повіту. Орґанізаційна звязь, яку завдячуємо кооперації, „Просвіті“ чи „Соколові“ (у двох останніх дуже марна) є заслаба і невистарчаюча. Повіт є одноцілий, нерозбитий і свідомий національно — прекрасний матеріял для орґанізаторів. Треба тільки тих орґанізаторів, *бо треба за всяку ціну — орґанізації.* Бо щойно зорґанізовано Стрийшина представлятиме реальну силу, якою від часів війни не була, й досі не є.

Сава.

—о—

ЛЮБАЧІВЩИНА.

Дещо з культурного життя Борової гори.

Борова гора це одно з більш свідомих сіл любачівського повіта. Старанням місцевого емер учителя п. А. Лісковацького заложено в селі Читальню, яка швиденько почала розвиватись, а от перед двома чи трьома роками постаралась і про власну хату, дуже навіть гарну, з театральною салею і трьома меншими комнатами. Хата до сьогодні не викінчена вправді, однак дає захист усій культурній праці в селі і льокаль кооперативі, яка в міжчасі повстала теж заходом п. Лісковацького і під його керовництвом дуже гарно розвивається.

Здавалосьби, усе як найкраще! Та ба!

Читальня гуртує переважно молодь, а кооператива старших громадян. І от на тлі особистих і зовсім неуоснованих непорозумінь між молодю й старшими прийшло до ворожнечі між Читальнею й Кооперативою, яка вкінці між іншим відмовилась платити Читальні чинш за льокаль. Спори тягнулись довший час, писалось до філії „Просвіти“ в Любачеві і РСУК-а у Львові, а вкінці справа найшла свій конець перед любачівським судом.

Чиж гарно це панове громадяне Борової гори?!..

Є на селі дві українські установи та й ті зараз по судах мають тягатися?!.. Чиж не ліпше було поладнати справу по мирному?!..

Та сталось вже, не вернеться!... А от старатись треба, щоб на будуче до подібного сорому не допустити!

Безперечно — в даному випадку й Читальня не без вини, та й Кооператива також. Молоді повинні старших поважати й віддавати їм належну честь і шану, старші за теж повинні зрозуміти, що молодь теж свій розум має і не все те зле, що вона задумує. Повинні зрозуміти, що Кооператива для всіх і не можна нікому відмовляти права бути її членом тільки длятого, що це молодик. Не 12 членів повинна мати Кооператива, а тільки, кільки громадян у селі. А товарі в своїх купців належить брати, а не переважно у Жида, бо цей й товар гірший дає і добрі гроші платити собі за це каже, а що найголовніще то це, що в той спосіб не збережемо майна в своїх руках, а як й давніще без кооперативи переходитиме воно дальше у чужі руки. А є в Любачеві аж трьох купців Українців, є пп. Козоріс, Кравс, Слівінський, є й укр. Кооператива, чомуж не брати товару у них, тим більше, що тримають вироби укр. фабрик і фірм.

Належить припустити, що громадяне Борової гори зрозуміють національний інтерес і відносини тамошні зміняться на краще так, що Борова гора, як це було давніще, знова стане взором для дооколичних сіл! Коби лиш як найскорше!

В. О.

—о—

ПІДГАЄЧЧИНА.

(Декому й буки не помогли!)

Підгаєччина — це один із найкращих галицьких повітів. На те складається висока національна свідомість селянських мас і їхня активність на полі освітнім, економічнім і ін. В тому велика заслуга жмінки інтеліґентів, що від літ працюють над розвитком повіта. Підкреслюю: *жмінки*, бо в самому місті і по селах є богато таких, що цураються усякої — якаб вона не була — участи в громадськім житті, а ще більше таких „робітників“, що не тільки не працюють над розростом національного життя, але ще й своєю поведінкою здержують його та викривлюють здорову народню душу. І це є найбільша болячка підгаєцької землі. Тому замість довжелезного допису про її життя-бут-

---

ФРАНЦ КОКОВСЬКИЙ. 7)

Вчорашні й нинішні.

15. ПРИЖМУРЕНИМ ОКОМ.

Легко було небіщикові Маковеєві на світ прижмуреним оком дивитися. По перше, було то вже по війні: людські нерви на посторонки зійшли. По друге: він сидів собі у Заліщиках, а там і залізницею не доїдеш. По трете: у його все таки була вимівка, бо короткозорий був, мусів очі прижмурювати.

За те товаришеві нашому Хмурикові не так легко з прижмуреним оком пішло.

Давні то вже часи, а все таки в ряди — годи на память спогад насувається. І як побачу, що хто жмурить очи, то все оглядаюся, чи халепи якої не буде.

Жило нас тоді кількох у тих славних Чернівцях духом божим і тим, що від дирекції Селянської Каси вициганили. Але жилося весело, можнаби сказати розкішно, як лиш за трицять — сорок корон у місяць можна жити. А жив із нами тоді Гаврило Пишний.

Небіщик він уже тепер, хай йому земля пером.

Але тоді якраз він женитися задумав. Ну, щож, женячка сама по собі добра річ, а як ще є вигляди на те, що голодна братія час до часу буде мати де піти на обід, чи вечерю, то кожний з нас бувби і собі такого добра бажав.

Лише за нас, голодранців, ніхто віддаватися не хотів.

І так ми причіпилися до тої женячки Пишного, як репях до кожуха. Прихвалювали наречену краще чим будуча теща, прихвалювали тещу лучше, як її рідний чоловік, прихвалювали будучого тестя ще ліпше, як касієрка з нічної каварні. А у церкві при вінчанню голодна братія ричала „многолітствіє“, якби цілий тиждень наперед чисту баранину їла.

Весілля було тихе, нікого не просили, але нехай там! Ми мали надію відбитися пізніше.

А за які дві — три неділі прийшов той вимріяний день.

Братія по цілих Чернівцях розбивалася, щоби скомплетувати ґардеробу.

Хмурик аж університетський індекс заставив, щоби купити чистий ковнірець та манкети.

Бо чейже у паперових не випадало йти.

Дожидали тої осьмої години, як спасення, а відтак шнурком потягли. Сім штук хлопа, а кожний випостився до останка. Коня з копитами булиби зїли.

А панство Пишні справді пишно показалися. І горівочки ріжні, і закуски, і се і те. А відтак вечеря, переплітана горівками, пивом, вином. Молода хазяйка дуже припрошувала, так сердечно примилювалася, що годі їй було й відмовити.

Розвязалися язики, пішли оповідання про се й те, згадувалося сердечні пригоди — словом дружна атмосфера.

І серед такого оповідання про одну сердечну пригоду завважив Хмурик, що пані Пишна дуже вдивляється в нього.

Поглянув по собі, чи де яке лихо з позиченим піджаком, або штанцями не скоїлося, чи не трісли де, то що? Та ні! Все в порядку. Дивиться на паню Пишну, а вона все на него й на него зиркає, куточками усточок усміхається, бровки піднесла, немов моргає до него. Мурашки по його шкірі пішли.

Ага! — думає — тепер я дома! І згадалося йому, що був час, що й він за нею волочився, підкохувався.

Щож, думає, товариш товаришом, а любов то інша річ.

І легенько, тихенько зирк на паню Пишну, а там прижмуреним оком „морг“ до неї. А вона — зірвалася від стола й до другої кімнати. Чоловік за нею, всі збентежилися, а там, у другій кімнаті плач.

Хмурик гордо мов лев гривою потрясав. А за хвилю вийшов із другої кімнати Пишний й просто до Хмурика.

— То я, каже, тебе, худобо, працею своєю напихаю, а ти мені на жінку підморгуєш!

— Якже, проситься Хмурик, таж вона сама на мене дивилася і. ...

— І сміялася, що ковнірець тобі розстібнувся, а краватка на вуха виїхала, — кінчить Пишний.

Махай, брате, до чорта!

На Хмурика кинулися всі й викинули його на вулицю.

Пішов, але прижмуреного ока як огню боїться.

16. ЗАБОБОН.

I.

Забобон то дуже погана та некультурна навичка.

Але як їдучи в пятницю, стрінете по дорозі стару жінку, раджу вам кинути позад себе клапоть соломи, а то буде лихо.

Забобонів не признавав і добродій Піддубський. Йому впрочім, як управителеві школи й не личило те. Радше зі свого урядового обовязку боровся він із забобонами й перейшов не одну тяжку хвилю на селі в часі тої боротьби. А всеж не міг довести до того, щоби його бувші ученики, тепер поважні господарі, не сплюнули тричі, як чорний кіт перебіг їм дорогу, або закракала ворона з лівого боку. Страх темний був народ в його селі, і як Піддубський із тою темнотою не боровся — нічого не помагало. Ще й покпивали собі з него! Звичайно темний, некультурний народ.

II.

Першого вересня припадало на пятницю,

тя, оце вам два (тільки два — бо всіх і не перелічиш) пророчисті образки з тієї сторони.

Минулорічна осінь. Широко звісна пацифікація. Підгаєччина потерпіла чи не найбільше з усіх повітів. Дісталося інтеліґентам, дісталося й селянству. В незлічимих випадках треба було лікарської помочі та її знівідки було дістати, бо підгаєцький лікар Др. Каспшик рішуче відмовлявся рятувати гайдамаків. М. ін. сильно потурбовано панотця з села В. Рятувати треба. Післали по дра Каспшика. Прохали, благали — усе на ніщо. Ще й вилаявся гуманний пан доктор, що „підпалячів" рятувати не піде, мовляв, добре їм так. І здавалося, що „гайдамацький" повіт добре запамятає собі отого благородного пана, який, до речі, годується не чиїм іншим, а його саме хлібом. А вже шию власну можна було дати за те, що тямитиме йому це наш панотець з села В (бо хиба можна забути таке?) Недовго після тієї пригоди легко занедужала дитина нашого пан-отця і він післав мерщій коні по — чи ввірите? — п. Каспшика!!

Післав по нього, мимо того, що в місті є добрий лікар — Українець і кілька Жидів. П. Каспшик, річ ясна, не оминув цієї нагоди зарібку і не повстидався взяти гроші від учорашнього „підпаляча".

Другий образок: В однім місточку коло Підгайців живе тихим, незамітним життям пан доктор Ш. Жив і живе — як кажемо — спокійно, бо визнає вигідну, традицією освячену засаду: „моя хата з краю". Та в крутіжі горячих минулорічних подій не час було розбірати, хто якими руководиться засадами, і наш п. доктор, ні сіло, ні впало знайшовся одного дня між пошкодованими. Богу дякувати, що ще якось виліз з тієї халепи, а то бувби пропав, і то ні за цапину бороду, бо, як кажемо, — вже здавна смирний був чоловік.

І теж могло здаватися, що довго, дуже довго памятатиме ту пригоду п. Ш., а ще довше тих, що її на нього спровадили. Та де там! Дивні діла твої, Господи! На фестині, що відбувся цего літа в селі Мозолівка, бачили численно зібрані селяне, як п. др. Ш. весело забавлявся чи пак забавляв поліцая, що робив службу.

Робилося й гидко й соромно перед тими сотками селянства, яке з такою мужністю перенесло вже не один удар, не виключаючи й останнього з минулої осени. І мимо того ходить воно з піднесеним чолом та і не думає йти слідом тих гнилих одиниць, що якраз повинні їх вести та вчити гарту й почуття особистої та національної гідности.

Яр-ох.

Чому кооперація кульгає?

Бо науки мало!

Кооперація — наша надія, наш ратунок. Але тільки тоді, коли ми її взірцево ведемо. На жаль так не є. Всі говоримо богато про *манка по кооперативах* — але мало хто знає, яка головна їх причина. Не так зла воля, бо хиба аж тільки нема в нас злих людей між крамарями. Досвід і ревізії показали, що найбільше манк, що так руйнують кооперативи, є від незнання, від невміння добре вести крамницю. Коли *крамар* не знає добре рахувати, то мусить перераховуватися й манко готове. Коли ще до того не знає, що на товарі має бути ціна все написана — то продає „на око" і знов готове манко. А до того ще, як не вміє добре вести книжку „лядовий денник", то вже цілком зле. Отже, як бачимо, *потрібна наука й наука.*

Те саме *з книговодством* по кооперативах. Коли книговодець наробить баламуцтва в книжках, то не поможе нічого й добрий крамар ані добрий справник, кооператива не буде мати доброї калькуляції й наробить за великих видатків, що мусять її зруйнувати. А головне, що при злому книговодстві не можна мати контролі над крамарем і справником! А без контролі, як то кажуть, і чесного не встережеш. Отже *треба доброї школи й нашим книговодцям.*

Контролю у нас мають вести *Надзірні Ради.* Але питаємо: кілько то є таких кооператив, що мають добрі Надзірні Ради? А чому? Знова тому, що *мало є у нас членів по кооперативах, що вміють зробити контролю книг* у кооперативі.

Отже і тут лише наука може помогти справі.

Але як навчити тільки людей відразу? Таж то є тисячі кооператив!

Навчити можна і то так, що ніхто навіть не мусить з хати виходити, а наука йому прийде до хати сама — почтою.

Таку науку, заочну, через листування почтою заводить вже другий рік Ревізійний Союз Українських Кооператив у Львові (вул. Словацького ч. 14) Власне тепер оголошено нові записи на 5 родів таких заочних курсів. Їх програма оголошена в 36. числі „Господарсько-Кооперативного Часопису". Цего року будуть такі курси:

1) *курс для книговодців і скарбників господарсько-споживчих кооператив,* 34 виклади;

2) *курс для книговодців і скарбників кредитових кооператив,* 34 виклади;

3) *курс для крамарів і справників,* 36 викладів;

4) *курс для членів Надзірних Рад господарсько-споживчих кооператив,* 16 викладів;

5) *курс для членів Надзірних Рад кредитових кооператив,* 14 викладів.

Оплата за курси виносить 1 зол. від викладу. Можна брати крім одного головного курсу ще окремі виклади з других курсів, до вподоби, після спису викладів, що оголошений в Господарсько-Кооперативнім Часописі — (питайте його у кооперативі). Оплата виїмково може бути розложена на дві рати.

Інтерес у тім, щоби кооператива мала доброго крамаря, книговодця, справника чи Контрольну Комісію — має передовсім сама кооператива. Тому *кооперативи,* що думають про своє завтра, *повинні допомогти крамареві, справникові, книговодцеві і тд. грошево до оплати курсу.*

Богато кооператив, як нас інформують з Ревізійного Союзу, уже так зробили.

а що пятниця нещасливий день, директорові Піддубському дуже не хотілося їхати до місточка по платню. Бо хоч грошей кожному все потреба, але — пятниця.... Та нічого не помагало, їхати треба було конче.

Збудився Піддубський ранком, щоби завчасу виїхати, а ту вам праве око як зачне його свербіти та печи. Просто як би хто тютюну насипав.

— Поганий знак! — подумав Піддубський — та враз і зацукався. Адже се забобон. Зірвався скоро з ліжка, щоб очі промити і — знов лихо: станув наперед лівою ногою на землю. Біда тай годі! Хоч сядь тай плач; їхати не хочеться, а ту конче треба їхати. Інспектор з платнею не жде, а не приїдеш на першого, можеш почекати й зо два тижні на платню.... І кава на сніданок не смакувала Піддубському, а хліб із маслом їв як власне тіло. Охоту втратив цілком. З самого ранка самі такі погані приключки. А ще й розважитися з кимнебудь ніяково, бож то забобони.

Казав Піддубський запрягти свою кобилу до візка, яким все їздив у місточко, оглянув сам упряж, сів на візок, перехрестив коня й гайда в дорогу.

Селом їхав уважно та поволи, бо всі дороги в селі то самі ями та грудяки. Вже ось-ось мине село, виїде на гостинець, а там піде вже скорше.

Нараз мовби хто довбнею луснув його по голові. Може з чотири, пять кроків перед візком перейшла йому дорогу стара Пилипиха, що її в селі відьмою рахували. Ще й з порожними відрами. Миттю стямився Піддубський, хап клапоть соломи з візка тай обернувся, щоби кинути за бабою. Обернувся, а баба стоїть та дивиться йому вслід. Ніяк тую солому кидати! І нім ще Піддубський зміг обернутися знова до коня, вже як довгий лежав із виверненим візком у болоті, бо кобила вїхала в яму, а візок перевернувся....

Обмазаний болотом навернув Піддубський візок та поїхав домів. І кляв стару Пилипиху, кілько влізло.

— — — — — — — — — — —

Забобон то погана та некультурна навичка.

Але як вам у пятницю перейде дорогу стара баба та ще з порожніми ведрами, раджу вертати домів, бо буде лихо.

17. ІЗ БЕЗГРІШНИХ ЛІТ.

Те, що до нашої школи приїхав інспектор, не зворушило нас, учеників, нічого. Ми, хоч тільки ученики першої кляси, знали добре від нашого катехита, папського шамбеляна, що інспектор то страх не на нас, а на учителів.

Бо й дійсно, що він міг нам зробити? Як зайшов у клясу та хотів послухати відповідей учеників, то учитель сам добирав лише тих, про яких знав, що вони предмет добре знають, бо сам не схотів певно наразитися на завваги інспектора. А як вже трапилося, що сам інспектор когось запитав, то той, хочби навіть і не відповів, мав час потому якось поправити. А в крайній уже біді був ще один ратунок: то протекція у катехита, що ніколи не завела.

Тому то ми інспектора не боялися. Але зате наш учитель латинської мови, пан професор Крикун, дрожав як осиковий листок. Йому було вже понад шістьдесять літ, а він все ще був неіспитованим, тимчасовим учителем, якого гонили з місця на місце.

В ґімназії оповідала старша братія, що його тричі провалив при учительськім іспиті його давний ученик, а тепер професор університету, якому Крикун колись добре в печінки вівся.

Худий, як соснова щипка, сивий як голуб, з лицем, по якому не одна хмара пересунулася, ходив він дрібненькими кроками по клясі, затирав нервово руки й все успокоював нас, щоби ми не боялися.

А ми поглядали боком один на другого, усміхалися попід вусами, що мали намір нам за кілька літ засіятися, і вспокоювали Крикуна, щоби він не боявся, бо все піде добре.

Хвилини очікування довжилися, аж врешті отворилися двері та в клясу увійшов із розмахом інспектор.

Крикун подріботів проти него, звиталися, а потому інспектор взяв собі крісло, сів напроти лавок та став сам перепитувати учеників.

Відповіди виходили ріжноракі. Деякі ученики відповідали добре, другі гірше, а ще інші нічого. Тим пописувалися особливо ті із послідної та із „ослячої" лавки, що стояла з боку у клясі. У тій лавці сиділи звичайно такі, з яких навіть сам архангел не витягнувби ніякої відповіди, хоч мимо всего мали найбільшу повагу в товаришів, бо грали добре в пера та ґузики, билися знаменито, а навіть вже курили.

Лихо якесь спокусило інспектора запитати тоді про повну форму місто скороченої „fore".

І лихо якесь захотіло, що кожний, кого інспектор запитав про те, не вмів відповісти. Серед учеників зробилася прикра тишина, а Крикун аж побілів із люти. Нараз із послідної лавки висунулася рука із двома випрямленими пальцями. Після шкільних звичаїв значило то, що ученик хоче відповісти.

У Крикуна вступив дух, а інспектор усміхнувся.

— Но, чейже знайшовся оден добрий ученик, що щось уміє — каже. — Говори, сину!

А той зривається, випрямився й лепече:

— Пане професор, від Камінського так чути, що годі висидіти!

Луна сміху майнула по лиці інспектора, він схопився й скоренько вийшов із кляси. Крикун аж волося з розпуки рвав. А ми так сердечно, щиро реготалися!....

(Д. б.)

Курс пічнеться *в половині жовтня.* Отже *ще час зголоситися.*

Про спосіб ведення науки заочним способом описано докладно в ГКЧ. Коротко скажемо, що це *дуже легкий*, а притім успішний спосіб науки. З кожним викладом *прийдуть* з Ревізійного Союзу задачі і питання; курсант їх виробляє і посилає до Львова; тут їх поправляють, додають ще потрібні поучення і висилають назад курсантові, щоби бачив свої похибки. Потім висилається йому другий виклад і тд. аж до кінцевого іспиту.

Свідоме селянство повинно використати цю нагоду.

Тільки наукою скріпимо нашу кооперацію в цей тяжкий час кризи!

До громад Перемищини.

Старшина Кружка „Рідної Школи" в Перемишлі звертається як і щороку з горячою просьбою до українського Громадянства Перемищини помогти своїми датками в натурі, щоби „Рідна Школа" могла сповнити свої завдання. З року на рік збільшається число української молоді, що вчиться у школах, які Кружок удержує, а тим самим ростуть видатки Кружка. У біжучому році удержує, а) вселюдну 7-и клясову школу ім. М. Шашкевича — дітей 450, б) народну школу в Медицьких Халупках, в) фахово-доповняючу школу для ремісників та шкільні кравецькі варстати для дівчат, в яких виховується 270 ремісничих учеників і учениць. У минулому шкільному році видав Кружок на ці школи загальну суму 29.374 зол. і 52 сотики. На цей рік потрібно для успішного ведення так потрібних шкіл не менших грошей!

Тому що в школах Кружка учаться й виховуються діти майже з усіх сіл Перемищини, звертається Старшина Кружка з просьбою, щоби усі українські громади поспішили з помічу „Рідній Школі". Кружок дістав уже дозвіл адміністраційної влади на збірку й переведе її по громадах перемиського повіту від 20. жовтня до 10. листопада при помочі лист, як щороку.

Що чувати в світі?

Національна боротьба в Бельгії.

Бельгія стала після війни тереном постійної боротьби двох частин населення держави, а саме Вальонців і Флямандців. Чисельну перевагу мають Флямандці, а культурну, матеріяльну й політичну перевагу мали до недавна Вальонці. Ці останні, як романський нарід, є беззастережними прихильниками Франції та почуваються політично Французами; натомість Флямандці як ґерманський нарід склонюються своїми симпатіями до Німців, з якими споріднені расово й духово. Донедавна мала французька мова подавляючу перевагу в Бельгії по урядах як теж серед інтеліґенції та по містах; флямандська мова була в ужитю лише серед народніх флямандських мас. Щойно по війні стала флямандська інтеліґенція, що вийшла з низів, домагатися належних прав у державі для упослідженої в Бельгії флямандської мови. В досить швидкому часі добились Флямандці рівних прав для своєї мови в урядах і армії та вимогли на уряді заснування окремих флямандських середніх і високих шкіл. Успіхи на цьому полі заохотили Флямандців видвигати дальші домагання, а саме щоби виділено територію заселену Флямандцями в окрему автономічну флямандську провінцію; з рештою Бельгії мала цю провінцію зєднувати лише особа спільного короля.

У політичному життю бельгійської держави займають Флямандці щораз сильніші позиції й на цьому фронті переходять до наступу. На чоло флямандського політичного руху видвигнено флямандських патріотів і одночасно прихильників Німеччини ще зперед і підчас війни. Коли у війні перемогла Франція, запроторено в Бельгії провідників флямандського руху по тюрмах, де вони перебували по кілька років. Цей факт вплинув у великій мірі на гостроту боротьби між Флямандцями й Вальонами. Як далеко зайшло їхне ворогування, показують останні випадки, які сталися у флямандському місті Гасельт. До того міста скликали зїзд бувших бельгійських учасників світової війни, що боролися по боці Антанти. На той самий день скликали Флямандці до тогож міста свої орґанізації, а передовсім бувших флямандських фронтовиків. У висліді прийшло між учасниками обох зїздів до такої завзятої боротьби на вулицях міста, що зїзд не міг спокійно виконати своєї програми до кінця. Учасники війни по боці Франції лишили богатьох побитих і покалічених своїх членів у „негостинному" флямандському місті. Найцікавіше, що комендант полку піхоти, що стоїть ґарнізоном у Гасельт, заборонив учасникам зїзду входити до казарм, де вони мали ночувати. Щойно на телефонічний приказ зі столиці полковник відкликав свою заборону. Події в Гасельш викликали велике враження в Бельгії й поза нею, бо вказують на те, що при такому стані боротьби ледви чи вдасться в Бельгії удержати одноцілість держави.

Зміна уряду в Німеччині й новий декрет президента Гінденбурґа.

Положення Німеччини стає щораз тяще. Буджетовий недобір виносить за останніх вісім місяців один міліярд марок, а число безробітних з родинами досягає 20 міліонів голов. З дня на день множаться випадки, що банки задержують свої виплати, а великі торговельні та промислові підприємства банкротують. Крім того фінансові круги Німеччини живуть в останніх тижнях серед постійної валютової трівоги, що дуже некорисно впливає на спроби втримати рівновагу за всяку ціну. До заострення положення Німеччини причинився у великій мірі упадок анґлійського фунта штерлінґів. Опріч втрат, які понесла Німеччина на переховуваних у себе запасах анґлійської валюти, грозить німецькому промислові велика конкуренція анґлійських товарів як у самій Німеччині так і на тих світових ринках, куди Німеччина вивозила свій товар. Через зменшення вартости анґлійського фунта стали анґлійські товари дешевшими. Супроти цього зачали німецькі промислові круги робити заходи в справі обниження заробітних платень німецького робітника та зміни законів про обезпеку на випадок безробіття. Німецькі промисловці толкують своє становище конечністю зменшення коштів продукції, щоби таким чином дати німецьким товарам можливість удержатися на ринках.

Заходи німецьких промисловців викликали цілу бурю серед лівих партій, а натомість зустрілися з признанням німецької правиці, яка вважає, що головне жерело німецької скрути гніздиться головним чином у надто великій соціялізації господарства. Серед таких умов появився новий декрет президента Гінденбурґа та прийшла зміна уряду. Ці обі події наступили пляново одночасно й зміряють до здисциплінування німецького політичного й господарського життя з одного боку, а з другого до підсилення моральних позицій Німеччини у міжнародній політичній грі.

Декрет наділює уряд і владу широкими правами контролювати приватне життя громадян, обмежує особисту свободу, свободу мешкання, преси, зборів, таємницю листів і т. д. Також дає декрет урядові право встановляти буджет на дальший час, навіть без згоди парляменту. З другого боку дає декрет господарські полекші через зменшення податків і збільшення фондів на господарські кредити. Метою декрету є опанувати господарський розгардіяш й зловити за чуб політичну анархію. Президент Гінденбурґ здавав собі справу з того, що новий уряд Брінінґа не дістане потрібних йому повновластей до забезпечення господарського й політичного життя, тому зробив це сам декретом. Нове положення в Німеччині після проголошення декрету й зміни уряду називають майже загально диктатурою Гінденбурґа, Брінінґа й міністра внутр. справ Ґренера.

Як використає новий уряд повновласти, що їх дає декрет, годі предбачити. Якби урядові удалося злагіднити господарську скруту й перевести щасливо Німеччину через небезпечну цьогорічну зиму, то мабуть судивбися йому довший вік ніж попередному.

Господарська скрута в Америці.

В останніх тижнях захопила епідемія панічної трівоги американський фінансовий світ і поширюється там з далеко більшою скорістю ніж деінде. Попри загальну тяжку господарську скруту в Америці, попри постійно зростаюче жахливе безробіття підкосила ця трівога довіря до американської валюти, хоча її незвичайно сильні, золоті підвалини запевнювали їй, як здавалося, безмежне довіря. А тимчасом від половини вересня до 10. жовтня відплило з американських банків поза межі Америки майже 400 міліонів долярів у золоті. В тому самому часі вицофували як Американці так і чужинці величезні суми грошей з банків, що доводило до банкроцтва або до припинення діяльности многих банків у Америці. Зменшення довіря до доляра в самій Америці унагляднюється на американській біржі тим, що ніхто не питається за вартісними паперами ні акціями, ані не купує їх. При такому стані річей і серед таких настроїв видав през. Гувер 7-го жовтня відозву, в якій заповідає боротьбу з крізою та доляровою панікою. Між іншим засновано нову велику кредитову установу („National Credit Corporation„) з капіталом 500 міліонів долярів, що має підсилювати інші банки пускаючи в обіг нову велику готівку.

З польських справ.

В добі ощадности... В міністерстві скарбу іменовано на днях четвертого віцеміністра Яштшембського. Він має обняти керівництво всіх монополів, бо цего року не дали вони сподіваного доходу.

Перший виступ мін. скарбу Яна Пілсудського не був щасливий. Міністер боронив на комісії проєкту, щоби урядовцям здержати належні їм аванси, бо інакше дійде до того, що урядники не дісталиби цілком платні. Також признав, що буджетовий недобір за вересень виносить 8 і пів міл. злотих.

Новий податок. „Dziennik Ustaw" з 7. жовтня оголошує розпорядок ради міністрів, що від того дня всі звільнені від військової служби обовязані платити військовий податок.

Перші наслідки нового тюремного реґуляміну. До адміністрацій часописів звертають тепер із тюрем числа, які досі висилалося для політичних вязнів. На часописах дописка: „doręczanie gazet więźniom wzbronione".

Ревізії й арешти серед комуністів у Варшаві. Варшавська поліція впала після довшої інвіґіляції на слід таємної комуністичної орґанізації у Варшаві. Переведено цілу низку ревізій та арештів, а найдені при цьому записки помогли поліції відкрити дві таємні друкарні, де друковано летючки та іншу комуністичну бібулу, призначену для поширювання на українських та білоруських землях. Поліція найшла також архів, касові звіти й друки КПЗБ. (комун. партії західної Білоруси) та КПЗУ. (комун. партії зах. України). Імена арештованих такі: Рахеля Зільберман, Елька Вольфович, Сура Путерман, Ноєх Ленк, Рохма Ґурман, Йосько Капер, Хана Ґольдфедер, Ева Керман, Йосько Ізраель Шнейбум, Мошко Біттер, Меніха Єзерська, Бенціон Розенблюм, Ґедалє Мокотов, Хая Ракман, Вінценти Рудкевіч, Станіслав Маньковскі, Адам Горшевскі, І. Бжезінські, Х. Розенштайн, Лейба Ґольдман. Власник мешкання, де відкрили одну друкарню, Ґелентер мав час утечи з жінкою.

Якби обаламучені українські чи білоруські селяни звернулися до цих партій із запитом, хто з арештованих є Білорусином, а хто Українцем, бож таких мають ці всі Мошки й Сури репрезентувати, то всякі редактори „Сельробів" чи інших часописів малиби не малий клопіт. Жарт жартом, але на ділі сором, що якраз такі працівники можуть находити доступ до українських чи білоруських мас.

В місті Гарцбурґ відбувся Конґрес німецької національної опозиції, на якому були представники ґрупи Гітлера, Гуґенберґа й нім. партії „Ляндбунд“. Конґрес ухвалив зазив до президента, щоби розвязав парлямент і розписав нові вибори. Конґрес заявив, що ціла національна опозиція не має довіря до нового уряду й буде його поборювати.

*

Виборчим кличем партії праці в Анґлії є розвал капіталізму; партія обіцює, що швидко його повалить. Ліберали Льойда Джорджа обстоюють право вільної торговлі. Фронда лібералів, що підтримувала уряд, видвинула клич про конечність міжнародної співпраці. Консерватисти борються за охорону мит.

*

Хроніка міжнародніх подій.

Президент Гінденбурґ приняв у себе на авдієнції провідника націон. соціялістів Гітлера. Їхня розмова тревала годину; їй приписують Німці велике значіння.

*

Після розвязання парляменту в Анґлії зачалася вже дуже пристрасна й завзята виборча боротьба.

*

До Франції напливають щораз більші запаси золота. Найбільше золота привезено до банків з Америки.

*

Доляр паде. В неділю 11. жовтня платили у Варшаві за него 8·60 зл.

*

Німецькій поліції вдалося арештувати одного зі справників динамітового замаху на поїзд під Ютеборґом. Арештований зоветься Бартель, по професії коваль.

*

Японія зарядила мобілізацію частини воєнної фльоти. У Манджурії розпочала японська військова влада будову нової залізниці, яка матиме велике воєнне й торговельне значіння.

*

Австрійський парлямент вибрав президентом Австрії вдруге дотеперішного президента Мікляша, на якого впало 109 голосів; кандидат соціялістів др. Реннер дістав лише 93 голоси.

*

Бразилійський уряд задумує заміняти надмірні запаси кави за вуголь, якого не достає в краю.

*

Залога 31 торговельних німецьких кораблів, що заплили до Ленінграду, заштрайкувала проти знижки платень. Також штрайкують два німецькі кораблі в Одессі. Комуністичні орґанізації підтримують штрайкуючих, тому досі не могли розвантажити кораблів.

*

У Льондоні нападали 6. жовтня безробітні двічи на поліцію біля дирекції й обкидали її піском і цеглою з недалекої будови. Кількох демонстрантів ранили, кількох арештували.

*

У берлінській дільниці Нойкельн грабили безробітні після демонстрації крамниці; прийшло до сутички між гітлерівцями й безробітними.

*

Американські летуни Перборн і Гендорн перелетіли за 41 годин Тихий Океан з Азії до Сан Франціско. Летіли зі скорістю 200 км. на годину.

*

На вулицях Лімбурґа (в Бельґії) демонстрували Флямандці проти держави та поскидали бельґійські прапори з державних будинків. У формальній битві Флямандців з Вальонами було майже сто вбитих. Поліція розганяла демонстрантів при помочі панцирних авт.

*

Син бувшого диктатора Еспанії Прімо де Рівери дістав при виборах у Мадриті лише 28.508 голосів; вибраний соціяліст Кассіо, який дістав 56.401 голосів. По виборах мусіла поліція ратувати сина Рівери з рук обуреної товпи, що напала на його авто.

*

На Кавказі вбили повстанці члена сільради Гасумова й лишили коло вбитого картку зі словами: „Скажи в пеклі Ленінові, що ти не останній“.

*

Зединені Держави Пів. Америки заповіли, що вмішаються в справу японсько-китайського спору, якби Союз Народів показався нездібним полагодити цю справу.

*

По всій Україні.

Півн. Західні Землі.

Арешти: Дня 2. жовтня арештувала стрийська поліція на двірці в Стрию Ярему Савчинського, Степана Рошка та п-ну Будківську. На другий день арештували в Конюхові Барабаша й Василя Нагірного. Всіх передали до суду. — Дня 5. жовтня арештувала варшавська поліція студентів: Анатоля Длугопільського, Ореста Чемеринського, Юрія Дутка й Стефанію Кордубу. Кордубівну випустили по кількох годинах, а другого дня випустили Длугопільського та Чемеринського. Як виявилося, арешти передено на донос Юрія Дудка, (сина письменника Федора Дудка), який при конфронтації з арештованими обвинувачував їх у веденні протидержавної акції на терені Варшави. — У Львові перевела поліція ревізії в „Академічному Домі“ й арештувала студентів В. Калиновича й Тюшку; на другий день випустили їх після преслухання на волю.

Ревізії й арешти в Ковлі. Дня 23. IX. ц. р. на доручення судової влади переведено ревізії й арешти серед Українців-інтеліґентів в Ковлі. М. ін. переведено ревізії в Окружному Союзі Укр. Кооператив і Українбанку. Шукали антидержавної літератури і вибухових матеріялів. Розуміється нічого не найдено. Затриманого члена Дирекції ОСК. Ю. Токарського після переслухання звільнено. М. ін. заарештовано урядовця Українбанку С. Куницю. О. Ш.

З черги політичних процесів. У Бережанах тягнувся шість днів процес проти 10 молодих людей з Конюх і Ценева; судили їх за приналежність до УВО, поширювання „Сурми“ й підпал. На основі вердикту суддів присяглих засудили Івана Атаманчука на 7 літ тяжкої вязниці, М. Барана на 5 літ, Дмитра Білоуса на 3 роки, М. Микитюка, Корвецького й В. Процика на 2 роки кожного, а В. Сеника й Ф. Назара на 10 місяців тяжкої вязниці.

Перед судом у Чорткові ставав Микола Ґут зі Слобідки коло Сидорова (пов. Гусятин), якому закидали цілий ряд підпалів, виконаних ще у 1921. р. По розправі засудили Ґута на 10 літ тяжкої тюрми.

Доразовий суд у Самборі. Від 8. до 10. жовтня відбувався у Самборі доразовий суд над котлярем Миколою Солтищаком з Губич біля Борислава, якому закидали, що перетяв телеґрафічні дроти коло Борислава. На місці вчинку найшли карточку з погрозами для Поляків. Після двогодинної наради запав у суботу присуд, яким доразовий суд засудив Солтищака на кару досмертної вязниці. Боронив адвокат др. Роґуцький з Самбора.

Закриття читальні Т-ва „Просвіта“ в Тернополі. При кінці вересня староство в Тернополі закрило тернопільську читальню, подаючи за причину це, що читальня на Зелені Свята ц. р. дала вінець на могили поляглих стрільців з написом: „Борцям за волю України“. Треба зазначити, що цеї самої стяжки з тим самим написом завсіди уживано в попередніх роках, але щойно цього року стала вона причиною закриття читальні. — Проти рішення староства внесено відклик.

Чия це робота? В с. Орище горохівського пов. згоріла деревляна православна церква з цілим урядженням (іконостасом, образами і т. ін.). Все вказує на те, що вогонь повстав з підпалу. Місцеві старші селяни дуже обурені цією подією, підозрівають, що злочин є ділом місцевих безбожників. Поки що ведеться слідство, а справців підпалу не викрито.

Якщо це дійсно робота безбожників з під стягу „Сельроба“, то треба згадати, що в останній час по наказу своїх верхів вони розвинули на Волині дуже оживлену антирелігійну акцію. О. Ш.

Нас повідомляють з Луцька, що від двох місяців в Ковельському повіті почалась масова втеча селян ріжного віку, мущин і жінок на Радянщину. Було кілька таких випадків і на Дубенщині. Кажуть, що з Ковельщини щодня тікає від 20 до 50 людей; між ними поважний відсоток складає молодь допризивного віку. Зі всього видно, що мається до діла зорґанізованою більшовицькою акцією; по повітових містах є таємні спеціяльні вербовочні бюра. Виїжджають нібито на роботи. Багато з тих, що виїхали, прислали вже листи з Большевії, в яких пишуть, що „благополучно пробрались“ та що молодші в Харкові проходять (чи вже пройшли) спеціяльні аґітаційні курси, а старші йдуть на роботи на фабрики тощо.

Одночасно довідуємось, що така ж втеча до Большевії почалась і на Поліссі в повітах Берестейському й Кобринському. Видно, що тепер границі ССРР для дешевих і слухняних робітників „пятилітки“, а також для майбутніх аґітаторів, одкриті.

Наші радні в Володимирі роблять крок вперед, два назад. Так зв. Українська фракція радних маґістрату в Володимирі, котра обрана відомими „санаційними“ способами, йде в хвостику своїх протекторів з ББ. Засада „пусьціць Русіна на Русіна“ найшла тут своє найширше примінення... А в додаток самі панове радні сваряться між собою, закидаючи один одному хрунівство, бо кожний з них розуміє, що таке „хрунь“ і не хотів-би, щоби його так називали. Мало того: декотрий з них, напр. радний і бувший сельсоюзницький посол С. Назарук потрафить вигикати (він заікається) довшу промову, навіть крайньо опозиційну, але при голосованню віддає голос якраз за тою стороною, проти котрої щойно говорив. А буває й таке, що коли має щось важного рішатися, наприклад вибір трьох делеґатів до повітового соймику, то всі панове радні голосно балакають, що треба всім одностайно стати, триматись і т. д. Говорять це біля церкви, в місті і взагалі всім мешканцям Володимира — Українцям. Заявляють, що вони самі вже порозумілись і до сойму виделеґують від себе напр. радного С. Назарука та що той вибір прийме. І зібралася мійська рада на свою раду і щож виявилося? На засідання прийшов тільки п. С. Сасай, котрий поспішив виставити без порозуміння з іншими свою кандидатуру. С. Назарук і В. Березовський благорозумно не прийшли, а Д. Паєвський спізнився... Остаточно вислід такий: до соймику обрано двох Поляків і одного Жида Українці лишились без свого заступника з вини виключно панів радних котрі все чомусь називають себе гучно „Українською фракцією“.

Зразок „współżycia“ на селі. Дня 2. жовтня коло год. 5. вибухла пожежа в Дібщу, бережанського повіта, у одного Поляка. З

причини вітру вогонь перекинувся на сусідне обійстя Українця Івана Реги. Заки люди прибігли з поля на місце пожежі, вогонь обняв ціле господарство. По якімсь часі приїхала „Straż Pożarna“ з Козови зі сикавкою й комендант поліції в Козові.

Очевидець.

Відкриття ґімназії „Рідної Школи“ в Рогатині. „Рідна Школа“ дістала нарешті по році дозвіл урухомити закриту торік ґімназію в Рогатині. У сьому році дістала „Рідна Школа“ дозвіл вести лише сім кляс (I—VII.). Може вже зачнуться у цій школі нормальні шкільні заняття.

Т-во „Кипячка“ на мертвій точці. Коли три роки тому засновано „Кипячку“, кооперативу для нафтового промислу, основники сподівались, що уділи попливуть до них зі всіх сторін краю. Відповідна до тих надій була господарка, яку зачали від того, що купили машини до писання і винаймили льокаль, дарма що всі справи кооперативи можна було полагоджувати в „Народнім Банку“. Життя не оправдало рожевих надій п. директорів. Уділів вплинуло на суму около 4000 зл. Точно годі сказати, бо це страшна тайна, про яку навіть члени Надзірної Ради не знають. Більшу половину грошей зїли вже кошти адміністрації і лишилося біля 1500 зл. Коли зі сумою 4000 зл. можна було занятися експльоатацією старих ропних отворів, то з 1500 зл. і того вже не можна зробити. Як одинокий вихід з тяжкого положення вніс дир. Стефанюк рік тому на засіданню Управи проєкт висилки його до Америки збирати уділи. На щастя один з американських Українців, який був тоді в краю, поінформував про безцільність такої поїздки. Скінчилося на одержанню кількадесять адрес визначних американських Українців, які на заклик вступати в члени кооперативи, здебільша не відгукнулися. Надзірна Рада бачучи, що тяжко кооперативу рухнути з місця, махнула на все рукою. Тепер коло „Кипячки“ царює мертва тишина.

Громадянство жде скликання Загальних Зборів. С. Б.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

Вп. Дмитро Штикало: Ще 18. VII. вислано Вам листа до Накв.; чи дістали?

Вп. Др. В. Горбовий, Долина: Досі не маємо відповіди на письмо, вислане ще 17. вересня.

Кіно „СВІТ“ — ул. Костюшка, Народ. Дім.
Від 12. X. Сімба. — Від 15. X.:
На Заході без змін.

НАДІСЛАНЕ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

ПОДЯКА.

Підписані складають отсим щиру подяку Делеґатурі С. У. А. в Перемишлі за безкорисну інтервенцію й опіку над ними в часі їхнього перебування в тюрмі, а особливо Високоповажаним Панам Радникові Дмоховському Романові, Меценасові Др-ові Загайкевичеві Володимирові і Меценасові Др-ові Рибакові Миколі за безкорисну та успішну оборону в процесі.

В Перемишлі, дня 1. жовтня 1931.

Ґеряк Антін, Доротяк Лев, Дунай Осип, Качмар Василь, Кебуз Гриць, Кебуз Осип, Макар Тарас, Савчак Володимир, Хробак Василь.

АДВОКАТ
Др. МИКОЛА РИБАК
Веде канцелярію в Перемишлі
ПРИ ВУЛ. ПІЛСУДСКОГО Ч. 1/1.
в льокалі канцелярії бл. п. Дра Т. Кормоша. Заступає в усіх справах цивільних і карних.

Адвокат і оборонець у карних справах
Др. Роман Секела
веде канцелярію
в Перемишлі при вул. Фредра 6.
побіч Ринку. Ч. телеф. 149.

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ
ординує у внутрішніх і жіночих недугах
в Перемишлі — вул. Францішканська 37 II.
(площа на Брамі).
КВАРЦЕВА ЛЯМПА. ХЕМІЧНІ АНАЛІЗИ
Просвітлювання Рентґеном.

Б. лікар діточих клінік у Відні й Берліні
Др. Й Охсенберґ
— ординує у хоробах дітей —
в Перемишлі, — при вул. Міцкевича 23.
Тел. 616. Тел. 616.

Читай і уважай!
Зверни увагу на неймовірну знижку цін!
На осінний сезон постановили ми вислати велику кількість комплетів, по цінах о половину дешевше, як у Ваших містах.
10 штук лише за 15 зл. 30 ґр.
висилаємо: 1 вбрання мужеське цайґове ґабард. ц. зн. маринарку і штани, 1 мужеську сорочку трікот. в доброму ґатунку, 1 пару мужеських трикот. підштанців теплих, 1 светер до убирання через голову, 3 пари скарпиток муж. нитян. 3 хустинки до носа.
Лише за 29 зл. 50 сот.
висилаємо: 3 м. бостону на елеґантне мужеське вбрання, краски ґранатової або чорної в доброму ґатунку, 4 м. на жіночу суконку в ріжних десенях, 6 м. кремового полотна, яке надається на всякого рода білля, 6 м. оксфорду в пасочки або краточки, 6 м. бархану на білизну в пасочки або чисто білу, 6 хустинок до носа.
До цего комплету дочисляємо порто 3·— зл.
50 метрів лише за 32 зл. 90 сот.
висилаємо: 10 м. на жіночі суконки в ріжних десенях, 10 м. бархану на чисто білу білизну або в пасочки, 10 м. оксфорду в пасочки, дуже сильне, 10 м. кремового полотна на всякого рода білизну, 10 м. рушникового полотна.
Лише за 43 зл. 50 сот.
висилаємо: 1 готове муж. вбрання, бостонове, краски чорної або ґранатової після найновіших фасонів (подати вимір вбрання), 3 м. вовн. рипсу на елеґантну жіночу сукню в ріжних красках, 1 мужеську трікот. сорочку, 1 пару муж. трікот. підштанців, 1 пару трікот. зимових жіночих реформ, 3 пари скарпиток, 6 хустинок до носа, 1 шовкову краватку.
До цих комплетів дочисляємо зл. 3·50 на опаковання і поштову оплату.
Згадані комплети висилаємо на листовне замовлення. (Платиться при відборі на почті).
За доброту товару ручимо. Просимо адресувати:
Hurt. skład manufakt. P. T. „Wygodpol“
Łódź, skrz. poczt. 60.
На бажання висилаємо цінники даром.

Одинокий український ілюстрований
СПОРТОВИЙ ЧАСОПИС,
„СПОРТОВІ ВІСТИ“
ОРҐАН „УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО СОЮЗА“ У ЛЬВОВІ Часопис присвячений усім галузям українського й чужого спорту — виходить тепер двічі в місяць. —
Ціна числа 30 сотиків.
Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, ВУЛ. КЕНТШИНСЬКОГО 10. II. пов.

Анонсуйтесь в „Укр. Голосі“!

Новости на зиму!!
Беручи під увагу сегоднішні лихі часи й брак грошей, наша фірма постановила з причини великої кризи знизити ціну на всі товарі о 50%. Як рекляму висилаємо цілі комплети першорядних зимових товарів, з ціллю переконати всіх про їх доброту й низькі ціни.
Цілий комплет тільки за 10 зл.
1 мужеський пульовер (светер до вбирання через голову), великий, зимовий в найновіших жакардових десенях, 1 шаль чисто вовняний з шовком, 1 мужеська сорочка, трикотова й мягка або 1 п. зимових підштанців, 1 п. теплих скарпиток, 1 чисто шовкова краватка, 3 хустинки до носа і цілий ґарнітур гарних спінок. То все висилаємо майже даром, бо тільки за 10 зл.
41 метр. доброго некрохмаленого товару тільки
за 31 зл.
4 м. шовку на святочну сукню; 9 м. анґлійського зефіру на денні мужеські сорочки; 9 м. мягкої фляненелі на білля, на теплі мужеські або жіночі сорочки та ріжного рода білля; 9 м. кремового полотна на мужеські сорочки, жіночі, діточі, також простирала і добру постіль, і 10 м. рушникового на 8 добрих, довгих рушників. Той цілий комплет тільки за 31 зл.
III-й комплет тільки за 33 зл.
3 м. вовняного бостону (ґранат. або чорний) на ціле мужеське вбрання; 4 м. рипсу на цілу жіночу сукню, 1 мужеська сорочка, велика з подвійним передом доброго сорту; 1 жіноча сорочка з гафтом; 1 п. кльоцкових майток, 1 п. теплих скарпиток, 1 п. теплих панчіх мако, 1 гарна хустина на голову, 1 чисто шовкова краватка, 1 п. чисто вовняних рукавичок, мужеських або жіночих і три хустини до носа. То все разом висилаємо тільки за 33 зл. за післяплатою по отриманню листового замовлення. Платиться при відборі товару. Купуючий нічим не ризикує, бо оскільки товар не подобається, приймаємо його назад, а гроші звертаємо.
Просимо адресувати до фабричного складу:
„Polska Pomoc“ Łódź, Pl. Dąbrowskiego 3.

Паперці — КАЛИНА — Тутки.
Одинока Українська ФАБРИКА паперців і туток дає покупневі товар першої якости по конкуренційних цінах, а українському робітництву варстат праці і заробіток.
К-А-Л-И-Н-А
Тутки — КАЛИНА — Паперці.
Кооператива, „Будучність“ в Тернополі вул. Липова 2.

Орґанізатор культурно-освітний і економічний, філіяльний урядовець шукає місця при Філії Просвіти. Молодий, здібний, з правдивим орґанізаційним хистом і довгою практикою. Поведе взірцево культурно-освітну й економічну працю в цілому повіті. Може провадити також драматичний гурток і хор. Вимоги винагороди скромні. — Ласкаві зголошення до Адмін. „Укр. Гол.“ під „Орґанізатор“.

ТОВАРИСТВО „СОЮЗ УКРАЇНОК“
у ПЕРЕМИШЛІ
веде від 1. вересня ц. р.
КОНЦЕСІОНОВАНУ ТРИРІЧНУ
КРАВЕЦЬКУ ЖІНОЧУ ШКОЛУ,
по укінченню якої учениці одержують свідоцтва рівноважні з визволенням. При школі є жіноча бурса з повним удержанням за 45 зл. місячно. Частину належности можна платити харчами.
Тому що в школі й бурсі є ще досить вільних місць, приймається нові зголошення.
За блищими поясненнями й зі зголошенням належить звертатися до Канцелярії Р. Ш. при вул. Костюшки 3. (Міщанська Каса). На відповідь долучити почтовий значок за 25 сот.

Уживайте ЕЛЕҐАНТ
бо це найліпша паста до обуви
і своя ЛЬВІВ, Кордецького 51.

Тарифа оголошень: За текстом за I вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 3 шпальт анонсових) 0·50 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·30 зол. Дрібні оголош. по 0·25 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 2·— зол., для шукаючих праці подані безпосередньо до адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 1·— зл. (за 1 мм.), на першій сторінці 1·50 зл. (за 1 мм.)

За редакцію відповідає: Володимир Зиблікевич. З друкарні Кнолєра й Сина в Перемишлі.